

e-ISSN: 2980-2628 | www.jomiss.com.tr

CİLT 3, SAYI 2, Aralık 2025 | VOLUME 3, ISSUE 2, December 2025

Atıf Bilgisi | Reference Information

Sebile Yıldız Aybak, "Gürcistan'dan 93 Harbi Göçleri: Amasya Yuva Köyü Bağlamında Toplumsal Örgütlenme Üzerine Bir İnceleme", *JOMISS*, C. 3, S. 2, Aralık 2025, s. 150-164

Makale Türü | Article Type
Araştırma Makalesi | Research Article

DOI No: 10.29329/jomiss.2025.1374.4

Geliş Tarihi / Received Date:
6 Eylül 2025 / 6 September 2025

Kabul Tarihi / Accepted Date:
13 Kasım 2025 / 13 November 2025

Gürcistan'dan 93 Harbi Göçleri: Amasya Yuva Köyü Bağlamında Toplumsal Örgütlenme Üzerine Bir İnceleme*

Migrations from Georgia in the War of 93: A Study on Social Organisation in the Context of Amasya Yuva Village

 Sebile YILDIZ AYBAK*

Özet

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı, hem Balkanlar hem de Kafkas cephelerinde derin etkiler yaratan bir çatışmadır. Bu savaş, Osmanlı Devleti'nin yenilgisiyle sonuçlanmış ve özellikle Kafkasya'daki Müslüman topluluklar için büyük bir göç dalgasını tetiklemiştir. Gürcü göçmenler, bu süreçte önemli bir yer tutar; zira savaşın ardından Rusya'nın Kafkasya'daki hâkimiyetini pekiştirmesi, Müslüman Gürcüleri Osmanlı topraklarına göçe zorlamıştır. Bu göç, yalnızca bir yer değiştirme değil, aynı zamanda insanlık dramıyla dolu bir yolculuk olarak tarihe geçmiştir. Yuva köyü, Amasya'nın merkez ilçesine bağlı bir yerleşim birimi olup Türk ve Gürcü topluluklarının bir arada yaşadığı sosyal bir yapıya sahiptir. Bu özellik köyün kimliğini komşu Beldağ ve Çatalçam gibi diğer Gürcü köylerinden ayıran temel bir unsur olarak öne çıkarmaktadır. Bu makale, Yuva köyünün Türk ve Gürcü topluluklarının bir arada var olduğu toplumsal yapısını incelemeyi amaçlamaktadır. Makalede Yuva köyünde Türk ve Gürcü topluluklarının kültürel etkileşimlerini ve dönüşümünü anlamak amacıyla hem arşiv belgelerine hem de saha çalışmasına dayalı verilere başvurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Amasya, Yuva Köyü, Gürcü, Türk, 93 Harbi, Rusya.

Abstract

The Ottoman-Russian War of 1877-1878 was a conflict that had a profound impact on both the Balkans and the Caucasus fronts. This war resulted in the defeat of the Ottoman Empire and triggered a great wave of migration, especially for the Muslim communities in the Caucasus. Georgian migrants occupy an important place in this process, as Russia's consolidation of its dominance in the Caucasus after the war forced Muslim Georgians to migrate to Ottoman lands. This migration has gone down in history not only as a displacement but also as a journey full of human tragedy. Yuva Village is a settlement in the central district of Amasya and has a social structure where Turkish and Georgian communities live together. This feature stands out as a fundamental element that distinguishes the identity of the village from other Georgian villages such as neighbouring Beldağ and Çatalçam. This article aims to examine the social structure of Yuva Village where Turkish and Georgian communities coexist. The article draws on both archival documents and fieldwork data to understand the cultural interactions and transformations between the Turkish and Georgian communities in Yuva Village.

Keywords: Amasya, Yuva Village, Georgian, Turkish, 93 War, Russia.

* Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulunun 07.07.2025 tarih 13 sayılı kararı ile Gürcistan'dan 93 Harbi Göçleri: Amasya Yuva Köyü Bağlamında Toplumsal Örgütlenme Üzerine Bir İnceleme isimli araştırmanın etik olarak uygunluğuna oy birliğiyle karar verilmiştir.

* Dr., Türkiye Büyük Millet Meclisi, sebileyildiz60@gmail.com, Orcid No: 0000-0002-7339-4317, Türkiye.

Giriş

Osmanlı-Gürcü ilişkilerinin kökeni, Osmanlı Devleti'nin 15. yüzyılda Kafkasya ve Karadeniz coğrafyasında genişleme politikalarına dayanır. Bu süreç, 1461 yılında Fatih Sultan Mehmet'in Trabzon'u fethederek Pontus Devleti'ne son vermesiyle başlamıştır. Bu fetih, Güneybatı Gürcistan'a yönelik akınların önünü açmış ve 1479'da Batum ile çevresinin Osmanlı topraklarına katılmasıyla sonuçlanmıştır. Yavuz Sultan Selim'in Trabzon Valiliği döneminde 1500'lerin başlarında gerçekleştirdiği Doğu Karadeniz ve Gürcistan seferleri, Güryel ve İmeret Krallıklarını vergiye bağlayarak Osmanlı nüfuzunu Batı Gürcistan'ın iç kesimlerine kadar genişletmiştir. 1514'teki Çaldıran Zaferi'nin ardından ise Doğu Gürcistan'daki Kartli ve Kahet Krallıkları Osmanlı egemenliğine dâhil edilmiştir.¹ Bu dönem, Türk-Gürcü ilişkilerinin askerî ve siyasi boyutunun yanı sıra, kültürel ve toplumsal etkileşimlerinin temellerinin atıldığı bir evre olarak değerlendirilebilir.

Yavuz Sultan Selim döneminde başlayan Gürcistan'ın Osmanlı hâkimiyetine entegrasyonu, Kanuni Sultan Süleyman döneminde kalıcı fetihlerle pekiştirilmiştir. Bu süreçte, Gürcü topraklarında yeni sancaklar kurularak idari yapı sistematik bir şekilde düzenlenmiştir.² 1578 yılında Sokullu Mehmet Paşa'nın İran Seferi kapsamında görevlendirdiği Erzurum Beylerbeyi Lala Mustafa Paşa, 12 yıl süren bir seferle Gürcistan'ın stratejik bölgelerini Osmanlı kontrolüne almıştır. 5 Ağustos 1578'de Çıldır, 10 Ağustos'ta Tiflis fethedilmiş; Samtse, Saatabago, Çavaheti, Şavşeti, Klarceti ve Tao gibi Güneybatı Gürcistan bölgeleri Osmanlı egemenliğine katılmıştır. Bu fetihler sonucunda Çıldır Eyaleti teşkil edilmiş ve Türkiye Gürcülerinin tarihsel varlığı bu dönemde somutlaşmıştır. Osmanlı idaresini kabul eden bazı yerel Gürcü prenslerin Müslümanlığı benimsemesi, halk arasında da İslamlaşma sürecini başlatmış ancak bu dönüşüm yaklaşık bir yüzyıl gibi uzun bir zaman dilimine yayılmıştır.³

Osmanlı arşiv belgelerine göre, 1590 yılında Çıldır Eyaleti ve Ahıska Paşalığı'na bağlı 1160 köy kayıt altına alınmıştır. Bu sınırlar, 1639 itibarıyla doğuda Kars'tan batıda Batum, Artvin ve Rize'ye kadar uzanmaktaydı. 1694-1732 yılları arasındaki kayıtlarda ise Ahıska, Ahılkelek, Çıldır, Oltu, Poshov, Ardahan, Macahel, İmerkhev, Şavşat, Ardanuç, Livane, Aspinza, Peterek, Mamervan, Cacarak, Hertis ve Kala gibi sancaklar Osmanlı egemenlik alanında yer alıyordu. Bu bölgeler, çoğunlukla Müslümanlığı kabul etmiş yerel Gürcü beyler tarafından yönetilmiştir.⁴

Gürcistan'daki Osmanlı egemenliği, 1801 yılında Rusya'nın stratejik bir hamleyle bölgeyi işgal etmesiyle sarsılmıştır. Çıldır Eyaleti'nin merkezden yeterli destek alamaması, yerel güçlerin bağımsız hareketlerine zemin hazırlamış ve 1803'te Ahıska Paşası Selim Paşa'nın Ruslarla anlaşarak Osmanlı'ya karşı isyan etmesi bu dönemin önemli bir kırılma noktası olmuştur. Selim Paşa'nın isyanı 1815'te bastırılmış ve yerine atanan Ahmet Paşa, 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı öncesinde Rusya'ya yakınlaşmışsa da savaşta Osmanlı safında yer almıştır.⁵ Bu savaşta Ruslar, Kafkasya'da Sohum, Ahıska, Kars ve Erzurum'u işgal etmiş, 14 Eylül 1829'da imzalanan Edirne Antlaşması ile Ahıska ve Ahılkelek Rusya'ya bırakılmıştır. Bu kayıplar,

¹ Kenan Yıldız, *Tâlikizâde Mehmed Sûbhi'nin Gürcistan Seferi Tarihçesi*, Fatih Sultan Mehmet Vakfı Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021, s. 6

² Bu sancaklar arasında Ardanuç Sancağı 1551'de, Livane Sancağı 1553'te, Şavşat Sancağı 1553'te, İmerkhev Sancağı 1553'te, Acara Sancağı 1561'de, Batum Sancağı 1565'te, Tavuskar Sancağı 1574'te ve Macakhel Sancağı 1576'da kurulmuştur. Bu sancaklardan Şavşat Sancağı'na Mehmet Bey, İmerkhev Sancağı'na Mahmut Bey ve Macakhel Sancağı'na ise Ahmet Bey atanmıştır. Üçü de Gürcü asıllı olup, kendi istekleriyle Müslümanlığı kabul etmiş ve isim değiştirerek Osmanlı idaresine giren ilk sancak beyleri olmuşlardır. Bkz. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C. II, TTK Basımevi, Ankara 1964, s. 360.

³ Fahrettin Kırzioğlu, *Osmanlıların Kafkas-ellerini Fethi: 1451-1590*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara 1993, s. 275-277; Halit Özdemir, *Artvin Tarihi*, Egem Yayıncılık, Artvin 2002, s. 139-140; Derya Çini Şimşek, *Ankara'da Açılan İlk Gürcistan Temsilciliği ve Türk Gürcü İlişkileri*, Siyasal Kitabevi, Ankara 2019.

⁴ Muhittin Gül, "Türk-Gürcü İlişkileri ve Türkiye Gürcüleri", *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi*, C. 11, No:1, Sakarya 2009, s. 85,90.

⁵ Adil Özder, *Tarihte Çıldır Atabeyleri ve Torunları*, Erzurum 1971, s. 5-20.

Anadolu'ya yönelik ilk büyük göç dalgasını tetiklemiş⁶ ve “Muhâcirîn Komisyonu”nun kurulmasıyla birlikte göçmenlerin iskânı için idari önlemler alınmıştır.⁷

Padişah Abdülmecit döneminde (1839-1861), Gürcü topraklarındaki ayaklanmalar bastırılmış ve idari düzenlemeler yapılmış ancak 1853'te başlayan Kırım Savaşı bu çabaları kesintiye uğratmıştır. Savaş sırasında Müslüman Acara Gürcüleri Osmanlı'ya destek verirken, Ruslar, Hristiyan Gürcüler ve Ermeniler arasında özerklik propagandası yapmış ve bu durum, Müslüman ve Hristiyan Gürcüler arasında bir ayrışmayı derinleştirmiştir. Müslüman Gürcüler, özellikle Batum merkezli lojistik destekle Osmanlı ordularını güçlendirmiştir.⁸

Bu dönemde Balkanlar'daki azınlık isyanları ve Rusya'nın Panslavist politikaları, 93 Harbi olarak bilinen 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nı kaçınılmaz kılmıştır ve bu savaş, Osmanlı ordularının yenilgisiyle sonuçlanmıştır. 3 Mart 1878'de Ayastefanos Antlaşması ve ardından Berlin Konferansı ile Kars, Ardahan, Batum, Artvin, Borçka, Macahel, Şavşat ve diğer bölgeler Rusya'ya terk edilmiştir. Bu antlaşmalar, bölgedeki halka üç yıl içinde göç etme veya Rus egemenliğini kabul etme seçeneği sunmuştur.⁹ Müslüman Gürcüler özellikle Acaralılar, Livana, Tavusker, Ardanuç halkı ve Türkler, Rus işgaline direnerek Ruslara tabi olmamayı ve Anadolu'ya göç etmeyi tercih etmişlerdir.¹⁰ Göç sürecinde “93 Göçmenleri” olarak anılan bu topluluk büyük zorluklarla karşılaşmıştır.¹¹

Göçün idaresi için 12 Ağustos 1877'de “*İdare-i Umumiye-i Muhacirin Komisyonu*” kurulmuştur. Bu komisyon, göçmenlerin nakli, barınması ve iskânından sorumlu tutulmuştur. Batum Limanı'ndan haftalık vapur seferleri düzenlenmiştir. Ancak göçmen sayısının hızla artması nedeniyle bu vapurlar yetersiz kalmış ve göçmenlerin iskân yerlerine ulaştırılabilmeleri için “*Mevrid-i Nusret*”, “*Asir*”, “*Selimiye*”, “*Muhbir-i Server*” ve “*Mecidiye*” vapurları tahsis edilmiştir.¹² Göçmenler, Karadeniz kıyılarındaki Samsun, Ordu, Sinop, Kocaeli, Adapazarı, İnegöl ve Bursa gibi bölgelere; iç kesimlerde ise Sivas, Tokat ve Amasya'ya yerleştirilmiştir. İskân süreci, başlangıçta geçici barınma olarak başlamış, yerel Müslüman ailelerin evlerinde kalınmış ve sonrasında ise kalıcı köylerin kurulmasıyla bu süreç tamamlanmıştır.¹³

Amasya'ya gelen göçmenlerin yoğunluğuna bakıldığında Amasya Sancağı 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşından sonra yaşanan göç akınında hem iskân edilen önemli bir alan hem de muhacirlerin iskân yerlerine sevk edildiği uygun bir yerleşim yeri olmuştur.¹⁴ Müslüman Gürcü göçmenlerin yerleştirildiği örnek bir yerleşim alanı ise Amasya'ya bağlı Yuva Köyü'dür.¹⁵ 1892

⁶ İdris Bostan, “Ahıska”, *TDVİA*, C. I, İstanbul 1988, s. 526-527; Ahmet Ender Gökdemir, *Cenûb-i Garbî Kafkas Hükümeti*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1989, s. 2.

⁷ Mehmet Demirtaş, “Kırım Savaşı ve 93 Harbi Sürecinde Osmanlı Memleketine Gelen Göçmenlerin Sevk ve İskânları”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 41, 2009, s. 215-238.

⁸ Çini Şimşek, *Ankara'da Açılan ...*, s. 36; Gül, *Türk Gürcü ilişkileri ...*, s. 91; Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, C. VIII, TTK Yayınları, 1962, s. 4-67; Özder, *Tarihte Çıldır ...*, s. 22; Özdemir, *Artvin ...*, s. 163.

⁹ Nihat Erim, *Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri (Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmaları)*, C. I, TTK Basımevi, Ankara 1953, s. 395-400.

¹⁰ Jülide Akyüz Orat, “Bir Göç Hadisesinin Yeniden Bahsi: Gürcistan Muhacirleri”, *JOMISS*, C. 2, S.2, 2024, s. 25.

¹¹ Murat Kasap, *Osmanlı Gürcüleri*, Gürcistan Dostluk Derneği, İstanbul 2010, s. 45-47.

¹² Devlet Arşivleri Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığı Askerî Tarih Arşivi, Fon:110-9-1-3, Kutu:23, Gömlek:0, Sıra:51; Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Fon, HR.SYS., Kutu:1341, G.28; Nedim İpek, *İmparatorluktan Ulus Devlete Göçler*, Serander Yayınları, Trabzon 2006, s. 58; Zehra Arslan, “Batum Göçmenleri (1914-1930)”, *Bilig*, S. 71, 2014, s. 43-64.

¹³ Oktay Özel, “Migration and Power Politics: The Settlement of Georgian Immigrants in Turkey (1878-1908)”, *Middle Eastern Studies*, C. 46, S. 4, 2010, s. 477- 496.

¹⁴ Zehra Hizmetli, “Amasya'nın Kitlesel Göçlerle İmtihanı: İskân Faaliyetleri (XIX. Yüzyıl)”, *JOMISS*, C. 3, S. 1, 2025, s. 53.

¹⁵ Yuva Köyü'nde yaşayanların anlattığına göre 1892 yılına kadar Pelitli Tekke Köyü halkından bazı kişilerce mera ve yayla olarak kullanılan Yuva Köyü, Horasan erenlerinden Seyyid Vakkas'ın Yörük Türkmen boylarına bağışlayarak yerleşim yeri olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ancak son yapılan araştırmalar Seyyid Vakkas'ın birçok yerde başını teslim etmeyen şehit efsanesiyle özdeşleşmiş olan bir şahıs olduğunu göstermektedir. Feridun Emecen'e göre: “Seyyid Vakkas muhtemelen Giresun'un Osmanlı fethi öncesi Türkmen faaliyetleriyle ilgili olarak halkın zihninde kalan hikayelerle ortaya çıkmış; Osmanlı dönemi sırasında şehirde bir cami yaptırıp, mahalleye de adını veren Seyyid Mehmed Paşa ile de bir bakıma aynileştirilmiş olmalıdır. Seyyid Mehmed Paşa veya kısaca Seyyid Paşa, Giresun tarihinde adı pek bilinmeyen XVII. asır başlarında bir ara şehre hâkim olan Osmanlı idarecisidir. Onun bugün Kapu Cami adıyla bilinen caminin ilk banisi olduğu bilinmektedir. Cami yakınındaki

yılında köy statüsü kazanan Yuva, ilk olarak batı yakasına yerleştirilen Gürcü göçmenlerle kurulmuş ve 1905 yılına kadar üç Gürcü sülalesinin daha katılımıyla büyümesini sürdürmüştür. Bu yerleşim, Türk-Gürcü etkileşiminin somut bir örneği olarak, Osmanlı iskân politikalarının yerel düzeydeki yansımalarını göstermektedir.

Köyün Kuruluşu Hakkında Tarihsel Veriler

Yuva köyü, güneyinde Aydınca, Turhal ve Tokat, kuzeyinde ise Taşova, Erbaa ve Amasya ile çevrili bir yerleşim birimidir ve 1892 yılından bu yana aynı adı taşımaktadır. Söz konusu tarihten önce, bu bölgede herhangi bir yerleşim bulunmamakta olup arazi Yuva Yaylası olarak bilinmekteydi. Bölge, 1892 yılında Gürcü göçmenlerin buraya yerleşmesiyle köy statüsü kazanmıştır. Kuruluşundan itibaren 1944 yılına kadar idari olarak Tokat ili Erbaa ilçesine bağlı kalmıştır. Ancak 1944 yılında il sınırlarında gerçekleştirilen bir düzenleme kapsamında, Tokat’a bağlı Taşova, 4448 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bağımsız bir ilçe statüsüne kavuşmuştur. Bu değişiklikte birlikte Yuva köyü, Tokat ili Taşova ilçesinin Tekke nahiyesine bağlanmıştır. Ne var ki, Tokat iline ulaşımın zorluğu ve şehirden sağlanan hizmetlerin aksaması gibi nedenlerle, 1953 yılında alınan bir başka Bakanlar Kurulu Kararı ile Taşova, Tokat ilinden ayrılarak Amasya ilinin idari sınırlarına dâhil edilmiştir.¹⁶ Bu süreç neticesinde, Yuva köyü de Amasya ilinin bir parçası haline gelmiştir.

1958 yılında Yuva köyünün, Tekke nahiyesine daha yakın bulunmasına rağmen Tekke nahiyesi ile aralarındaki yolların bozukluğu, arazinin engebeli olması ve o gün için yol yapılmasına da imkân bulunmaması ve kış aylarında nahiye ile irtibatlarının tamamen kesilmesi gibi nedenlerle Amasya merkez kazasının Ezinepazar nahiyesine bağlanması gündeme gelmiştir. İl yetkili kurullarının birbirine zıt mütalaaları karşısında Dâhiliye Vekâleti tarafından kesin bir karara varılabilmesi amacıyla mahallinde inceleme yapmak üzere merkezden Necmettin Kuteş isminde bir memur atanmıştır. Necmettin Kuteş tarafından düzenlenen raporda “*Mezkûr köyler ziraatçılık yapmak ve istihsal etmekte oldukları mısır ve hububat ile geçimlerini ancak sağlayabildikleri yalnız yetiştirdikleri tütün mahsullerini teşkilat bakımından Taşova İnhisarlar idaresine teslim etmekte oldukları bu da ancak senede bir defaya mahsus bulunduğu, tütün piyasasının açıldığı tarihlerde Taşova kazası ile temasa geçen köyün bütün alışverişlerini münakale imkânlarını ve Pazar bakımından en müsait merkez olan Amasya pazarından temin ettikleri Tokat – Amasya şosesi üzerinde bulunan Ezinepazar nahiyesine inen köylü bu iki vilayet arasındaki muntazam şose ve çeşitli vasıtalarından faydalanmak suretiyle Vilayet merkezine gidip akşama köyüne dönmek imkanına sahip bulunduğu ve hükümetle olan işlerini de bundan dolayı daha kısa bir zamanda görebilecekleri cihetle Taşova kazasının Tekke nahiyesine bağlı köyün merkez kazasının Ezinepazar nahiyesine bağlanmasında vatandaş hizmetinin kolaylıkla görülmesi bakımından yerinde olacağı*”¹⁷ belirtilmiştir. Bu raporu da göz önüne alarak Dâhiliye Vekâleti tarafından yapılan inceleme ve vilayet idare heyetinin kararı uyarınca Yuva Köyü’nün yanında Çatalcam ve Beldağı köylerinin de 18/10/1958 tarihli kararla Amasya merkez ilçesinin Ezinepazarı nahiyesine bağlanmaları uygun görülmüştür.¹⁸ Ancak çok geçmeden köylülerin tekrar itiraz etmesi üzerine Ezinepazarı nahiyesine bağlanan Yuva Köyü’nün Taşova kazasının Tekke nahiyesine bağlanması için yeni bir inceleme yapılmıştır. Bu inceleme sonucunda Vilayet İdare Heyetinin 19/12/1958 tarih ve 481, Umumi Meclisinin 23/12/1958 tarih ve 17 sayılı kararlarında “*Eskiden Taşova kazasına bağlı iken bilahare Ezinepazarı nahiyesine bağlanmış olan Yuva Köyü, tütüncülükle iştiğal ettiğinden daimi surette Taşova kazası ile temas ve*

mezarının bilahare peygamber sülalesine mensup olanlar için kullanılan “Seyyid” unvanının da tesiriyle halk arasında efsanelere boğularak Seyyid Vakkas’a dönüştürüldüğü ve ona ait olarak gösterilmeye başlandığı söylenebilir.” Muhtemelen bu efsane Karadeniz bölgesinin pek çok yerine yayılarak Yuva Köyü’nde yerleşenleri de etkilemiştir. Bkz. Feridun Emecen, “Mitler ve Gerçekler Arasında: Giresun’da Seyyid Vakkas Efsanesi ve Giresunlu Seyyid Mehmed Paşa”, *Uluslararası Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, S. 5, 2008, s. 77-92. Ayrıca Yuva Köyü’ne yerleştirilen Gürcü sülaleleri Keşişoğulları, Longrooğulları ve Selimoğulları lakabıyla bilinen ailelerdir.

¹⁶ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA), YB:262-47-2, BT:10.11.1956, K:30-11-1-0/Bakanlıklararası Tayin Daire Başkanlığı.

¹⁷ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA), YB:272-30-16, BT:10.10.1958, K:30-11-1-0/Bakanlıklararası Tayin Daire Başkanlığı.

¹⁸ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA), YB:272-30-16, BT:10.10.1958, K:30-11-1-0/Bakanlıklararası Tayin Daire Başkanlığı.

münasebette bulunmak zaruretinde olduğu Tekke nahiyesine yakın ve muntazam yolla da bağlı bulunduğu, köy halkı ekseriyetinin bağlanmayı arzu ettikleri cihetle adı geçen köyün Ezinepazarından alınarak Taşova kazasının Tekke nahiyesine bağlanmasını uygun mütalaa etmişlerdir. Vekaletimizce yapılan incelemede: Vilayet yetkili kurul kararları uyarınca coğrafi, iktisadi ve idari bakımlardan Yuva Köyünün, Ezinepazarı nahiyesinden alınarak Taşova kazasının Tekke nahiyesine bağlanması yerinde görülmüş ve işlemi de il idaresi kanunu hükümlerine uygun bulunmuş olduğundan, ilişik kararı bu maksatla hazırlanmıştır.” şeklinde sunulan gerekçe ile Yuva köyü çok kısa bir süre içerisinde köylülerin de itiraz etmesi sonucunda Tekke nahiyesine bağlanmıştır.¹⁹ Köylülerin Ezinepazarı'na bağlanması konusunda yapmış oldukları itirazın sebebi, Tekke nahiyesi ile yoğun bir hısımlık ve akrabalık ilişkilerinin olmasından ve o bölge ile irtibatlarının kopmasını istemediklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. 1962 yılına kadar Tekke nahiyesine bağlı kalan Yuva köyü bu tarihten sonra Amasya merkez ilçeye bağlanmıştır.

Yuva Köyünde Hısımlık ve Toplumsal Örgütlenme

Köylerde toplumsal örgütlenme, genellikle tarım ve hayvancılık gibi geçim kaynaklarına dayalı ekonomik faaliyetler etrafında şekillenir.²⁰ Arazi, su, otlak ve insan gücü gibi kaynakların sınırlı olması, bireylerin ve hanelerin birbiriyle iş birliği yapmasını zorunlu kılar. Bu iş birliği, örneğin, hasat zamanı gibi ortak çalışma gerektiren durumlarda hem de malzeme veya gıda paylaşımı gibi tüketimde kendini gösterir.²¹ Köylerdeki toplumsal yapı, genellikle hiyerarşik bir düzen sergiler. Bu hiyerarşi, yaş, cinsiyet, ekonomik güç veya hısımlık bağlarına dayalı olabilir. Örneğin, köy ileri gelenleri veya ekonomik açıdan güçlü haneler, karar alma süreçlerinde etkili olur.²² Ayrıca köylerdeki bu hiyerarşi, bireysel kararlardan çok, topluluğun ortak çıkarlarını koruma amacı taşır. Toplumsal dayanışma, düğün, cenaze veya doğal afet gibi olaylarda karşılıklı yardım pratikleriyle somutlaşır ve köyün sosyal sermayesini güçlendirir.

Hısımlık, köylerde toplumsal örgütlenmenin en temel yapı taşlarından biridir ve bireyleri biyolojik veya manevi bağlarla bir araya getirerek sosyal bütünleşmeyi sağlar. Hısımlık ilişkileri, genellikle ataerkil veya anaerkil bir soy çizgisine dayanır; ancak Anadolu köylerinde ataerkil yapı daha yaygındır. Soy, erkekler üzerinden takip edilir ve arazi, ev, hayvan gibi miraslar baba soyuna göre dağıtılır. Hısımlık, köylerde yalnızca aile içi ilişkilerle sınırlı kalmamaktadır. Geniş akrabalık ağları, komşuluk ve kirvelik gibi manevi bağlarla güçlendirilir. Bu ağlar, ekonomik ve sosyal destek yapıları olarak işlev görür. Örneğin, tarım işlerinde akrabalar arasında iş gücü paylaşımı yaygındır. Bir hane ekonomik zorluk yaşadığında, akrabalar maddi veya manevi yardım sağlar. Hısımlık aynı zamanda evlilik yoluyla haneler arası ittifakların kurulmasını sağlar. Bu ittifaklar, köy içi dayanışmayı güçlendirirken, kaynakların yeniden dağıtımına da olanak tanır.²³

Köylerde hısımlık ilişkileri, tarihsel ve kültürel etkileşimlerden etkilenir. Örneğin, Anadolu köylerinde Türk, Gürcü veya Çerkes gibi farklı etnik grupların bir arada yaşaması, hısımlık ilişkilerinde ortak yapılar ortaya çıkarabilir. Göç süreçleri, bu etkileşimi daha da derinleştirmiştir. Göçmen topluluklar, geldikleri bölgedeki gelenekleri yeni çevreye uyarlar. Yuva Köyü'nde Gürcü hısımlık ilişkileri Türk gelenekleriyle benzerlikler gösterirken, göç sonrası Türkçe terimlerin ve evlilik kurallarının benimsenmesi, kültürel uyumun bir sonucudur.²⁴

¹⁹ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA), YB:275-9-15, BT:01.04.1959, K:30-11-1-0/Bakanlıklararası Tayin Daire Başkanlığı.

²⁰ Özer Ozankaya, *Köyde Toplumsal Yapı ve Siyasal Kültür*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1971, s. 32, 33.

²¹ Paul J. Magnarella, *Bir Köyün Serüveni, Türkiye'de Gürcüler Arasında Gelenek, Göç ve Değişim*, Altan Matbaası, İstanbul 2021, s. 34.

²² Hasan Hüseyin Taylan, “Türkiye’de Köy Ailesinde Aile İçi İlişkiler”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 22, 2009, s.124, 129.

²³ Magnarella, *Bir Köyün Serüveni...*, s. 33, 47.

²⁴ Louis J. Luzbetak, *Marriage and the Family in Caucasia: A Contribution to the Study of North Caucasian Ethnology and Customary Law*, St. Gabriel's Mission Press, Vienna 1951, s. 78-82.

Yuva köyündeki Gürcü hısımlık ilişkileri, Türkiye'ye yönelik göçlerden önce bile Türk hısımlık yapılarıyla belirli benzerlikler sergilemekteydi. Luzbetak'ın 1951 tarihli çalışması, bu paralelliklerin, iki halkın yüzyıllar boyunca yakın coğrafi temas içinde bulunması, ortak İslam inancını paylaşması ve benzer ekolojik adaptasyon biçimleri geliştirmesinden kaynaklandığını öne sürmektedir.²⁵ Göç sürecinden sonra, Yuva Gürcüleri ve Türkleri arasında evlilikler yoluyla hısımlık oluşmuştur. Evlilik yoluyla hısımlık, tüm köy toplumlarında olduğu gibi Yuva köyünde yaşayan bireyler ve haneler arasında sosyal, ekonomik ve siyasal bağlar kuran temel bir mekanizma olmuştur. Bu süreç, evlilikle oluşan hısımlık aracılığıyla Türk ve Gürcü aileleri birleşmiş ve köyün dayanışma ağını genişletmiştir. Ayrıca aileler arasındaki kültürel etkileşimler, hısımlık ilişkilerini etkilemiştir. Örneğin, Yuva köyünde Gürcü ve Türk gelenekleri birleşerek ortak bir yapı oluşturmuştur. Modernleşme ve şehirlere göç bu yapıları değiştirmeye başlasa da evlilik yoluyla hısımlık köylerde olduğu gibi Yuva Köyü'nde de temel bir unsur olmaya devam etmiştir. Hısımlık ilişkilerinin ataerkil karakteri hem Kafkasya'daki Gürcülerde hem de Anadolu'daki Türklerde olduğu gibi, Yuva'da da belirgindir. Yuva'daki toplumsal örgütlenme, sınırlı kaynakların etkin kullanımını ve köy içi dayanışmayı sağlamayı amaçlar. Hısımlık, bu dayanışmanın temel taşı olarak, bireyler arasında hak ve yükümlülüklerin dengelenmesini mümkün kılmıştır. Örneğin, karşılıklı tarım işlerinde iş birliği, malzeme paylaşımı veya kriz anlarında destek köyün sosyal uyumunu güçlendirmiştir. Gürcü ve Türk hısımlık ilişkilerinin etkileşimi, Yuva'da ortak bir toplumsal yapının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Soy çizgisi ağırlıklı olarak erkekler üzerinden takip edilir ve miras baba soyuna göre dağıtılır. Kız çocuklarının miras hakları, genelde evlilik öncesi çeyiz eşyası şeklinde sınırlıdır. Bununla birlikte, varlıklı ailelerde, kızlarına etinden ve sütünden yararlanabileceği bir hayvan hediye edilebilir.²⁶

Yuva köyünde kirvelik, geleneksel hısımlık âdetleri arasında görülebilecek önemli bir yapıdır. Kirvelik, erkek çocuğun 7-12 yaşları arasında sünnet edilmesiyle birlikte taraflar arasında toplumsal-manevi bağların kurulması ile oluşan himaye ilişkisidir. Kirve, aile tarafından seçilebilir ya da gönüllü olarak bu rolü üstlenebilir. Türk aileye mensup bir çocuğun kirvesi Gürcü ailelerden seçilebileceği gibi Gürcü bir aileye mensup çocuğun kirvesi de Türk ailelerden seçilebilir. Her erkek çocuğun ayrı bir kirvesi olur ve bir kişi birden fazla kirvelik yapamaz. Kirvelik, Türk ve Gürcü aileler arasında hısımlığa benzer yakın bir ilişki olarak gönüllülük esasıyla kurulmuş ve toplumsal örgütlenmeye katkı sağlamıştır. İki aile arasında güven, dostluk ve karşılıklı yardım üzerine kurulu bu ilişki, kirve ile çocuk arasında baba-oğul benzeri hak ve sorumluluklar içerir. Hami, çocuğun sünnet masraflarından evliliğine kadar destek olabilir. Çocuk ise kirvesine saygı ve itaat gösterir. Kirveye karşı gelmek, babaya karşı gelmek kadar ayıp sayılır. Ayrıca Yuva köyünde kuzenlerin birbirlerinin çocuklarına kirvelik yaptığı da çok yaygın bir şekilde görülmektedir.²⁷

Yuva köyünde, örgütlenme açısından erken dönemlerde baba merkezli geniş hane, tarıma dayalı ekonominin ideal birimi olarak kabul edilmiştir. Arazi kaynaklarının sınırlı olduğu ve alternatif ekonomik faaliyetlerin gelişmediği bu bağlamda, genç erkekler genellikle babalarına ekonomik olarak bağımlı kalmış; babalar ise oğullarının iş gücüne ihtiyaç duymuştur. Bu yapı hem üretim hem de tüketim birimi olarak işlev görerek, iş gücünün organizasyonunda ve yeni kurulan ailelerin geçiminde yüksek bir uyum kapasitesi sunmuştur. Yeni evlenen erkekler, ekonomik bağımsızlık kazanmadıkları sürece, genellikle birkaç yıl babalarının evinde kalmış; bağımsızlık elde edildiğinde ise ayrı hane kurma yoluna gitmiştir. Aksi halde, hane büyüğünün ölümüne kadar bu birlikte yaşama düzeni devam etmiştir. Baba merkezli geniş haneler, genellikle silsile tipi bir örgütlenmeye sahiptir. Bu yapı, hane reisinin (erkek büyük) ve eşinin (kadın büyük) liderliğinde, evli bir oğul (genellikle en yaşlı olan), onun karısı ve çocuklarından oluşur. Hane, ekonomik olarak bir arada yaşayan ve ortak kaynakları paylaşan bir birimdir. Ancak, arazilerin sınırlı üretim kapasitesi, bu hanelerin genişlemesini kısıtlar ve daha genç oğulların haneden ayrılarak bağımsız bir geçim yolu aramasını zorunlu kılar. Tarihsel olarak, bu genç oğullar Amasya ve Turhal gibi yakın şehirlere göç etmiş, bu şehirlerde iş bulup çalışmayı tercih

²⁵ Luzbetak, *Marriage ...*, s. 78-82.

²⁶ Havva Yıldız, Ayşe Köse, *Sözlü Röportaj*, 25.07.2025.

²⁷ Firdevs Çakı, *Sözlü Röportaj*, 25.07.2025.

etmişlerdir. Daha sonra ise Avrupa'ya yönelim artmıştır. Bu ayrılma süreci, hane yapısının dinamik bir dönüşüm içinde olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde 1960'lı yılların sonlarında köy dışına çıkarak okumayı tercih eden erkekler de vardır. Bu dönemde köy içerisinde kız çocuklarının okuma oranı hala çok düşük kalmıştır.²⁸ Röportaj yaptığımız kişiler bu süreç içerisinde sayısal bir bilgi verememekle birlikte amcaları Şaban ve onun çocuklarının ilk gidenler arasında olduğunu söylemektedirler. Bu göçlerin köyün özellikle Türk kesiminde daha fazla olduğunu belirtmişlerdir.

Yuva'da, erken dönemde örgütlenme açısından iki kardeş ve ailelerinden oluşan "ortak kardeş haneleri" de görülmektedir. Bu hane tipi, baba merkezli geniş hanede erkek büyüğün ölümüyle ortaya çıkar ve kardeşlerin iyi ilişkiler içinde baba mülkünü ortak işletme kararı almasıyla oluşur. Köyde ortak hanede yaşayanların pek çok örneği olduğu gibi röportaj sırasında Selahattin ve Kadir Eyimaya'nın evi örnek verilmiştir. Bu kardeşler aynı hanede yaşamış ve bunların çocukları da birlikte büyümüşlerdir. Ancak daha yaygın olan durum, babanın ölümüyle evli kardeşlerin haneden ayrılarak kendi bağımsız hanelerini kurmasıdır. Bu ayrışma, ekonomik baskılar ve bireysel bağımsızlık arayışının bir yansımasıdır. Örneğin babanın vefatından sonra büyük abi olan Kadir Eyimaya, Turhal'a göç ederek orada geçimini sağlamaya çalışmıştır.²⁹

Evlilik ve Mekânsal Örgütlenme

Luzbetak'a göre, Kafkasya'daki Gürcülerde akraba dışı evlilik yaygındı; aynı sülale veya klan içinden evlilik yasaktı.³⁰ Bu kural, akrabalık bağlarının dışa dönük genişlemesini teşvik ederek, toplumsal yapının farklı gruplar arasında bağ kurmasını sağlamayı amaçlamıştır. Ancak, Amasya'ya bağlı Yuva köyünde bu geleneksel kural Gürcüler tarafından büyük ölçüde göz ardı edilmiş aksine yakın akraba evlilikleri köyün toplumsal dokusunda önemli bir yer tutmuştur. Bu evlilikler, yalnızca Gürcü aileler arasında değil, aynı zamanda Türk ve Gürcü ailelerin çocukları arasında da gerçekleşmiştir. Yuva köyünde Türk ve Gürcü aileler arasında gerçekleşen evlilikler, iki topluluğun birbirine yakınlaşmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu evlilikler sayesinde, aileler zamanla birbirine destek olarak ve ortak bir düzen geliştirmişlerdir. Türk ve Gürcü aileler, düğün, cenaze veya tarım işleri gibi toplumsal etkinliklerde bir araya gelerek, bu bağları ortak yaşam alanlarında da güçlendirmiştir.

Köylülerin çoğu çocukların ergenlik çağına geldiğinde nişanlanması gerektiğini düşünür. Bazı gençler tanışarak gönül verdikleri özel biriyle evlenmeyi umabilirler ama son kararı veren ve evlilikleri ayarlayan çoğunlukla anne babalardır. Âdetlere göre bir erkek çocuğun yirmi yaşına yaklaşmasıyla birlikte ebeveynleri evlenecek yaşta çocukları için iyi bir aile aramaya başlar. Uygun bir adayın bulunmasından sonra iki hanenin kadınları sessizce bir dizi temas ve müzakereye girer. Erkek çocuğun annesi ile kadın akrabaları ya da yakınları evlilik olasılığını görüşmek üzere kız tarafının kadınlarını ziyaret eder ve gelin adayını soruşturur. Her iki tarafın kadınları durumu erkekleriyle konuşarak değerlendirir. Her iki tarafın erkekleri ancak kadınların evliliğe olumlu bakıldığını öğrenmelerinden sonra devreye girer ve açıkça müzakerelere otururlar. Gerekli zemin yoklamasının yapılması üzerine, erkek tarafı evlilik için resmen rızalarını istemek üzere köy hocasıyla birlikte kızın babasına ve ailenin olgun erkeklerine gönderilecek iki nüfuzlu erkek akrabayı seçer. Ziyarete giden kimselere "aracı" anlamında dünür denir. İçilen çaylarla ve havadan sudan konuşmalardan sonra, dünürlerden biri (çoğunlukla bir hoca veya muhtar olur) kalıplaşmış sözlerle evlilik teklifini bildirir: "*Allah'ın emri ve peygamberin kavliyle kızınızı oğlumuza istiyoruz. Sizinle hısımlık olmak bizce makbuldür; eğer siz de bizim hısımlığımızı kabul ederseniz çok memnun kalırız.*" Kızın babası çoğunlukla kendisinin ve akrabalarının teklifi görüşmek için zamana ihtiyacı olduğu cevabını verir ve bunun ötesinde fikir belirtmez: "*Allah isterse olur, istemezse olmaz.*" Üç-beş gün sonra aracılar cevap için yeniden kapıyı çalar. Eğer cevap olumluysa nişan töreni düzenlenir.³¹

²⁸ Ayşe Köse, Sözlü Röportaj, 25.07.2025.

²⁹ Ayşe Köse, Firdevs Çakı, Sözlü Röportaj, 25.07.2025.

³⁰ Luzbetak, *Marriage ...*, s. 78-82.

³¹ Zeliha Eyimaya Sağlık, Sözlü Röportaj, 25.07.2025.

Nişan töreninden sonra kız ve erkek tarafı bir süre bekledikten sonra geleneksel düğün yapılır. Düğün haftasının başında gelinin ailesinin evinde gelinin çeyizi sergilenen bir çeyiz görme töreni ve kına gecesi yapılır. Çeyiz töreni sırasında üzerinde anlaşmaya varılmış armağanlar ve eşyalarla doldurulmak üzere boş bir sandığı damadın evine gönderir. Damat evinde düğün cuma akşamı başlar. Kadınlar genellikle evin içinde ya da kapalı bir avluda toplanırlar, erkekler ise yakındaki açık bir alanda bir araya gelerek, erkek düğünü yaparlar. Bu düğün iki farklı şekilde yapılabilir. Bazı aileler düğünde davul zurna çalarak dans etmeyi tercih ederken bazı aileler Kur'an-ı Kerim okunmasını tercih eder. Pazar günü gelin alma töreni yapılarak düğün sona erdirilir ve böylece evlilik gerçekleşmiş olur.³²

Aileler arasındaki bu evlilikler, kültürel alışverişi de beraberinde getirmiştir. Gürcü aileler, Türk ailelerin dilini ve geleneklerini öğrenip kendi yaşantı pratiklerine dönüştürmüşlerdir. Buna karşılık, Türk aileler de Gürcü ailelerin bazı âdetlerini içselleştirmiş; hatta Gürcü dilini öğrenme eğilimi göstermiştir. Evlilikler yoluyla Gürcü ve Türk ailelerinin yemek kültürü de kültürel alışverişin en somut alanlarından birini oluşturmuştur. Türk aileler, Gürcü ailelerden öğrendikleri geleneksel yemekleri kendi mutfaklarına uyarlamışlardır. Örneğin, Gürcü mutfağına özgü “pughali” (kara lahana yemeği) veya “lobio” (fasulye yemeği) gibi lezzetler, Türk ailelerin sofralarında yer bulmuştur. Gürcü aileler ise Türk mutfağından “yaprak sarma (dolma)” gibi yemekleri öğrenmiş ve kendi geleneksel tarifleriyle harmanlamıştır.³³

Türk ve Gürcü aileler arasında evlilik yoluyla kurulan yakın ilişkilere rağmen, Yuva köyünde mahalleler ayrılmış bir yapı sergilemiştir. Gürcü mahalleleri ve Türk mahalleleri, fiziksel olarak ayrı alanlarda konumlanmıştır. Bu ayrışma, yakın döneme kadar belirgin bir şekilde devam etmiştir. Mahallelerin ayrı kalması, toplumsal etkileşimin günlük yaşamda sınırlı bir mekânsal boyuta sahip olduğunu ve evliliklerin mahalle sınırlarını aşan bir birleşmeye yol açmadığını gösterir. Ancak, yakın dönemde bu mekânsal ayrışmada bazı değişimler gözlemlenmiştir. Özellikle Türk ailelerin, Gürcü evlerine yakın tarla veya bahçe arazileri üzerine ev inşa etmeye başlaması, mahalleler arası fiziksel yakınlaşmanın ilk işaretlerini sunmaktadır. Bu değişim, ekonomik faktörlerle açıklanabilir. Şöyle ki tarım arazilerinin verimli kullanımı veya aileye yakın olma arzusu, Türk aileleri bu alanlara yöneltmiş olabilir. Ayrıca, Türk-Gürcü evliliklerinin artan etkisiyle yeni nesillerin mahalle ayrımına daha az bağlılık göstermesi de bu dönüşümde rol oynamış olabilir. Yine de bu yakınlaşma hâlâ sınırlı bir ölçekte olup tam bir mekânsal birleşmeden söz etmek için erken bir aşamadır.³⁴

Yuva Köyünde Geleneksel Törenler ve İnanışlar

Yuva köyünde çoğu Türk köylerinde olduğu gibi bazı inanışların ve yaşam tarzlarının olduğu görülmektedir. Bu durum evlilik öncesi nişan töreni olduğu gibi bazı geleneksel inançlar üzerinde kendini göstermektedir.

Yuva köyünde geleneksel kutlamalardan biri doğum törenleridir. Bir bebek doğduğunda bebeğin kulağına İslami usullere göre ezan okunur ve ismi söylenir. Bu isimler genellikle âdetlere göre bir dedenin ya da birkaç kuşak önce ölmüş olan bir akrabanın adı seçilir. Yeni annenin annesi de bu vesileyle torunu için beşik, yastık, yorgan ve çarşaf getirir. Gerek annenin gerekse çocuğun, yabancılardan sakınması için başka evleri ziyaret etmemesi gerekir. Bu durum kırk gün sürer. İlk kırk gün içinde annenin ya da çocuğun bir terslikle karşılaşmasına “kırka karışma” denir. Anne ve bebek kırkıncı günde yıkanır. “Kırklama” denen bu törel yıkanma, pisliklerden arınmayı ve loğusalıktan çıkmayı ifade eder.³⁵

Köylüler özellikle bilimsel tedaviye yanıt vermeyen hastalıklar söz konusu olduğunda, doğal hastalık nedenleri dışında nazar gibi etkenlerin olduğuna inanırlar. Nazardan korunmanın en etkili yollarından birinin kurşun dökmek veya nazar değdiği düşünülen kişiye okumaktır. Son zamanlara kadar bu köyde ağzı dualı olduğuna inanılan pek çok kişi bulunmaktaydı. Bunun son

³² Havva Yıldız, Sözlü Röportaj, 25.07.2025.

³³ Medine Eyimaya, Sözlü Röportaj, 25.07.2024.

³⁴ Zeliha Eyimaya Sağlık, Havva Yıldız, Sözlü Röportaj, 25.07.2025.

³⁵ Havva Yıldız, Sözlü Röportaj, 25.07.2025.

temsilcilerinden birinin Ümmühan Neni adındaki yaşlı bir teyzenin olduğu düşünülmektedir. Bu kişi köyde okuması ve kurşun dökmesi ile meşhurdur. Az miktarda bir kurşunu bir kepeğe koyar ve ateş üstünde eritir daha sonra su dolu bir kabı söz konusu kişinin başının yukarısında tutar ve erimiş kurşunu kabın içerisine dökerken “Benim elimle değil, Ayşe Fatma ananın eliyle” der.³⁶ Kurşun dökmenin kişinin üzerindeki nazarı bozduğu ve durumunun düzelttiğine inanılır.

Yuva köyünde uygulanan ve nazarı evden uzaklaştırdığına inanılan diğer bir geleneksel inanış ise üzerlik tohumunun yakılmasıdır. Derin bir kâse içerisinde üzerlik tohumları çıkmak ile tutuşturulur. Tutuşan tohumlar yanmaya başladığında evin odalarında gezdirilir. Köylüler bu şekilde evlerindeki kötü enerjinin yok olacağına ve kem gözlerden kurtulacaklarına inanırlar.³⁷

Eğitim ve Köyden Göçler

Türkiye Cumhuriyeti'nin eğitim politikaları, ulus-devlet inşası sürecinde modernleşme ve laiklik ilkeleri doğrultusunda şekillenmiştir. Bu politikaların temel taşlarından biri, Cumhuriyetin henüz kuruluş aşamasında gerçekleştirilen Maarif Kongresi'dir. 15-21 Temmuz 1921 tarihleri arasında Ankara'da toplanan bu kongre, Cumhuriyetin eğitim politikalarının temelini atan bir platform olmuş, laiklik, millilik ve modernlik ilkeleri bu kongreden başlayarak sistematik bir şekilde uygulanmıştır.³⁸ Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile eğitim birliği sağlanmış,³⁹ Harf Devrimi ile okuryazarlık yaygınlaştırılmış,⁴⁰ Köy Enstitüleri ile kırsal kalkınma desteklenmiş⁴¹ ve Üniversite Reformu ile bilimsel eğitim güçlendirilmiştir.⁴² Bu politikalar, dönemin sosyo-ekonomik koşullarına rağmen, Türkiye'nin eğitim altyapısını dönüştürmeyi ve modern bir toplum yaratma hedefine katkı sağlamayı hedeflemiştir.

Şehirlerde ve bazı kırsal bölgelerde açılan okullara rağmen Yuva köyüne okul çok geç bir tarihte gelmiştir. Yuva köyünde eğitimin öncelikli amacı çocukların iyi bir Müslüman olmasını sağlamaktır. Bunun için 1955 yılında Yuva Köyü'nde Musa Hoca'nın⁴³ önderliğinde bir cami yapılmıştır. Burada çocuklara dini ders vermenin yanı sıra Osmanlı Türkçesini okuma ve yazma da öğretilmiştir. Bu şekilde çocuklar ilk eğitimlerini köy camisinde almışlardır. 1960'lı yılların başında dönemin muhtarı Ahmet Gümü, Amasya Milli Eğitim Müdürlüğü ile görüşmeler yaparak Yuva köyünde bir okul açılmasını istemiştir. Ancak bu okul 1969 yılında açılacaktır. Bu süre içerisinde öğrenciler başta Beldağı köyüne giderek ilköğretimlerini orada görürken daha sonra bazı evlerde ilk öğretim dersleri almışlardır. Örneğin, Yarımağa lakabıyla bilinen Ahmet Yıldız'ın Turhal'a göç etmesi nedeniyle boş evini okul olarak ihdas ettiği bilinmektedir. Sonraki yıllarda Karabacak lakabıyla bilinen Pehlivan Mustafa Şenel'in evi de okul olarak kullanılmıştır.⁴⁴ 1969 yılına gelindiğinde köyün Aşağı Mahalle yerleşkesinde bir okul yapılmış ve bu okul 1969-1970 eğitim öğretim döneminde faaliyete geçmiştir.⁴⁵ Ancak okul 1996-1997 eğitim öğretim yılından itibaren taşınmalı eğitim nedeniyle kapanacaktır.

Yuva köyünde Gürcü ve Türk ailelerin çocukları birlikte aynı okula gitmiş ve bu durum da toplumsal dayanışmayı artırıcı bir sonuç doğurmuştur. Ankara'daki Maarif Vekaletinin atadığı, yerli olmayan öğretmenler başlangıçta Yuva'dan ve çevredeki okulsuz köylerden olmak üzere çoğu erkek olan öğrencilere ders vermiştir. Bu dönemde köy içerisinde kız çocuklarının da okula gittiği görülmektedir. Ancak 1955 – 1960 yılları gibi daha erken dönemlerde erkek kardeşlerin üniversitelere gidip iyi bir meslek sahibi olmasına rağmen kız kardeşlerinin okuma yazma dahi bilmediği, kızların okula gönderilmedikleri bilinmektedir.⁴⁶ Ayrıca Yuva köyünde yaşayan Gürcü çocuklar, Türklerle birlikte yaşadıkları için ilkokulda Türkçeyi bilerek okula gitmişlerdir. Köyün

³⁶ Medine Eyimaya, Sözlü Röportaj, 25.07.2025.

³⁷ Medine Eyimaya, Sözlü Röportaj, 25.07.2025.

³⁸ Fahri Çoker, *Türk Tarihinde Eğitim Reformları*, Ankara Üniversitesi Yayınları, 1985, s. 78.

³⁹ Türkiye Büyük Millet Meclisi, *Tevhid-i Tedrisat Kanunu*, Kanun No: 430, 3 Mart 1924.

⁴⁰ Resmi Gazete, *Yeni Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun*, Kanun No: 1353, 1 Kasım 1928.

⁴¹ İsmail Hakkı Tonguç, *Eğitim Yoluyla Canlandırılacak Köy*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1940, s. 23.

⁴² Ekmeleddin İhsanoğlu, *Türkiye'de Modern Bilimlerin Gelişimi*, Doğan Kitap, 2005, s. 67.

⁴³ Musa Eyimaya

⁴⁴ Havva Yıldız, Firdevs Çakı, Sözlü Röportaj, 26.07.2025.

⁴⁵ <https://www.yuvakoyu-amasya.com/index.php/koeuyemuez-hakkinda/24-sp-20855>, Son Erişim Tarihi: 29.07.2025

⁴⁶ Havva Yıldız, Firdevs Çakı, Ayşe Köse, Sözlü Röportaj, 26.07.2025.

sınırdaki Beldağı köyünde bulunan Gürcülerin Türkçeyi bilmemeleri veya dili konuşmakta zorlandıkları göz önüne alınırsa Türklerle birlikte yaşamak Yuva köyü çocukları için büyük bir şans olmuştur.

Yuva köyü etrafı dağlarla kaplı, eğitime erişim imkânı sınırlı bir köy olmasına ve okulun köye geç gelmesine rağmen bu köyden pek çok kişinin eğitim aldığı görülmektedir. Bu kişiler arasında Türk siyasi hayatında önemli bir yeri olan ve Amasya ile Ankara milletvekilliği yapan Ahmet İyimaya yine Maliye Bakanlığında bürokrat olarak görev yapan kardeşi Üzeyir Eyimaya bulunmaktadır. Ayrıca köyden pek çok mühendis, akademisyen, veteriner hekim gibi farklı meslek gruplarından kişiler bulunmaktadır. Bu kişilerin eğitimlerini tamamladıktan sonra tamamen kentlere göç ettiğini görmekteyiz. Tabii bu başarılarla Yuva veya Beldağı köylerinde görev yapmış öğretmenlerin büyük katkıları olduğunu göz ardı etmemek gerekir. Bununla birlikte, kentlere göç eden bazı bireyler, eğitim yoluyla toplumsal hareket potansiyelini fark etmiş ve bu doğrultuda akrabalarını etkilemeye çalışmıştır. Özellikle başarılı olan kişiler Yuva gibi köylerden gelen kız ve erkek yeğenlerini kentte yanlarına alarak ebeveynlerini, çocuklarının eğitimi konusunda ikna etmeye gayret etmiştir. Bu çaba, “kurtarma” olarak nitelendirilen bir tür toplumsal dayanışma pratiğiyle sonuçlanmış ve birkaç düzine köy çocuğu eğitimli kesimler arasına katılmıştır. Bu doğrultuda Ahmet İyimaya’dan sonra kardeşi Üzeyir Eyimaya köy dışına eğitim almaya gitmiştir.⁴⁷ Bunların arkasından amcalarının, teyzelerinin, abilerinin çocukları ve daha sonra kız kardeşlerinin çocukları da eğitim almak için köy dışına çıkmaya başlamışlardır.⁴⁸

Sonuç olarak Cumhuriyet’in ilk yıllarında eğitim, köy yaşamından kent yaşamına geçişin de bir aracı olarak işlev görmüş ancak bu geçişin kapsamı oldukça dar kalmıştır. Köylerin büyük ölçüde geleneksel yapısını koruması, eğitim politikalarının kırsal alanlara yeterince nüfuz edemediğini veya uygulanmasında yapısal zorluklarla karşılaşıldığını ortaya koymaktadır. Göç ve akraba dayanışması gibi bireysel çabalar, sınırlı bir toplumsal değişim yaratmışsa da köy yaşamındaki süreklilik, eğitimin kırsal kesimdeki sınırlarını gözler önüne sermektedir.

Eğitim yoluyla göçler bu şekilde gerçekleştirilirken 1970’li yılların başından itibaren yurt dışına özellikle Almanya’ya çalışmak için gidenler Yuva köyü için bir dönüm noktası olmuştur. Yuva köylüleri, başlangıçta Avrupa’ya göçü geçici bir deneyim olarak görmüş, temel hedefleri para biriktirmek ve köylerine dönmek olmuştur. Ancak daha sonra Almanya’da çalışan kadınlar ve Avrupalı işçiler ile karşılaşmaları ile fikirleri değişmiştir. 1965’te eşlerini götürmeyi reddeden erkekler, bir yıl içinde bu tutumlarını değiştirmiştir. 1976’ya kadar işçilerin üçte ikisi eşlerini yanına almış ve böylece kadınlar da çalışmaya başlamıştır.⁴⁹

Avrupa’ya göç, köyde kalan hanelerin yapısında ve rollerinde zorunlu değişimlere yol açmıştır. Çekirdek ve geniş haneler arasında farklı düzenlemeler gözlenmiştir. Çekirdek hanelerde, erkeklerin yokluğunda, genç oğullar babalarının sorumluluklarını üstlenmiş, kadınlar ise hayvan bakımı, tarla işleri ve ekonomik karar alma gibi erkeklere özgü görevleri devralmıştır.⁵⁰ Geniş hanelerde yetişkin erkeklerin varlığı, rol değişimlerini azaltmıştır. Kadınlar geleneksel konumlarını korurken, karar alma genellikle gurbetçinin babası gibi hane büyüklerine geçmiştir. Göç, ayrıca ekonomik yapıyı dönüştürmüş yurt dışına gidenlerin haneleri maddi olarak zenginleştirmiştir. Aile parçalanması ve çocukların akraba yanında büyümesi gibi sosyal maliyetler de doğurmuştur. Sonuç olarak göç, maddi refah sağlarken geç dönemlerde toplumsal bağları ve kültürel kimliği erozyona uğratmıştır.

Sonuç

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi), Osmanlı Devleti’nin Kafkasya’daki yenilgisiyle sonuçlanarak Müslüman Gürcü topluluklar için büyük bir göç dalgasını tetiklemiş ve bu süreç, insanlık dramıyla dolu bir yer değiştirme hareketi olarak tarihe geçmiştir. Yuva köyü,

⁴⁷ Buradaki soyadı farklılığı Ahmet İyimaya’nın soyadındaki “E” harfini “İ” olarak değiştirmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

⁴⁸ Medine Eyimaya, Havva Yıldız, Firdevs Çakı, Sözlü Röportaj, 26.07.2025.

⁴⁹ Nermin Abadan-Unat, *Bitmeyen Göç*, Bilgi Yayınevi, 1976, s. 10.

⁵⁰ Yasin Erkan-Hayrettin Şahin, “Kocası Göç Eden Köylü Kadınların Çalışma Hayatındaki Değişim”, *Kültür Araştırmaları Dergisi*, S. 23, 2024, 23, 201-202.

bu göçün Anadolu'daki yansımalarından birini temsil eder ve Türk-Gürcü topluluklarının bir arada yaşamasıyla dikkat çeker. Bu makale, Yuva köyünün sosyo-kültürel dinamiklerini, Türk ve Gürcü topluluklarının etkileşim süreçlerini ve bu etkileşimin köyün kimliği ile toplumsal örgütlenmesi üzerindeki etkilerini incelemiştir. Arşiv belgeleri ve saha mülakatlarından elde edilen veriler, köyün bir arada yaşama deneyimini ortaya koymuş ve bu temel düzeydeki analiz, Anadolu'daki kültürel çeşitliliğin anlaşılmasına katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Yuva köyünün kuruluşu, 93 Harbi sonrası Gürcü göçmenlerin iskânıyla başlamış ve Türk-Gürcü ilişkilerinin tarihsel temelleri üzerine inşa edilmiştir. Göç süreci, fiziksel ve psikolojik zorluklarla dolu bir deneyim olarak, köyün demografik yapısını şekillendiren temel bir unsur olmuştur. Köydeki toplumsal örgütlenme, hısımlık sistemleri ve geleneksel yaşam, Türk ve Gürcü topluluklarının etkileşiminden beslenerek ortak bir yapının oluşmasını sağlamıştır. Evlilikler ve kırılganlık gibi geleneksel uygulamalar, bu iki grup arasında sosyal, ekonomik ve manevi bağları güçlendirmiştir. Ancak mekânsal ayrışma, bu kaynaşmanın günlük yaşamda belirli sınırlarla gerçekleştiğini göstermiştir. Geleneksel törenler ve inanışlar, her iki topluluğun kültürel mirasından izler taşıyarak, Yuva köyünün kimliğini zenginleştirmiştir.

Eğitim ve göç, Yuva köyünün modernleşme sürecindeki dönüm noktalarını oluşturur. Cumhuriyetin eğitim politikaları, köyde geç uygulanmış ancak okullaşma, Türk ve Gürcü çocukların birlikte eğitim almasıyla toplumsal dayanışmayı desteklemiştir. Eğitim yoluyla kentlere göç, sınırlı bir toplumsal hareketliliğe olanak tanıdıysa da köyün geleneksel yapısı büyük ölçüde korunmuştur. 1970'lerden itibaren Avrupa'ya, özellikle Almanya'ya işçi göçü ise köyün ekonomik ve sosyal yapısında daha köklü değişimlere yol açmıştır. Göç, maddi refahı artırmış ancak aile parçalanması, kültürel kayıp gibi sosyal maliyetler doğurmuştur.

Sonuç olarak, Yuva köyü örneği, Türk-Gürcü ilişkilerinin küçük bir yansıması olarak hem tarihsel göç süreçlerinin hem de kültürel etkileşimin sonuçlarını sergilemektedir. Köy, bir arada yaşama biçimiyle Anadolu'nun çok kültürlü dokusuna katkı sunmaktadır. Yuva köyünde bulunan Gürcüler Anadolu'daki çoğu Gürcüler gibi Türklüğü benimsemiş ve Anadolu'ya tam anlamıyla entegre olmuştur. Bu entegrasyon, zoraki bir asimilasyon değil, gönüllü bir özdeşleşme sürecidir. Müslüman kimliğiyle de uyumlu olan bu dönüşüm, herhangi bir baskı olmaksızın gerçekleşmiş ve Türkiye Gürcülerinin etnik bir ayrılık düşüncesinden uzak durmasını sağlamıştır.

Kaynakça

I. Arşiv Belgeleri

Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Fon, HR.SYS., Kutu:1341, G.28

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi, YB:262-47-2, BT:10.11.1956, K:30-11-1-0/Bakanlıklararası Tayin Daire Başkanlığı

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi, YB:272-30-16, BT:10.10.1958, K:30-11-1-0/Bakanlıklararası Tayin Daire Başkanlığı

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi, YB:275-9-15, BT:01.04.1959, K:30-11-1-0/Bakanlıklararası Tayin Daire Başkanlığı

Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi, Fon:110-9-1-3, Kutu:23, Gömlek:0, Sıra:51; Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Fon, HR.SYS., Kutu:1341, G.28.

II. İnternet Kaynakları

<https://www.yuvakoyu-amasya.com/index.php/koeyuemuez-hakkinda/24-sp-20855>, Son Erişim Tarihi: 29.07.2025

III. Telif Eserler

ABADAN UNAT, Nermin, *Bitmeyen Göç*, Bilgi Yayınevi, 1976.

ARSLAN, Zehra, "Batumi Göçmenleri (1914-1930)", *Bilgi*, S. 71, 2014, s. 43-64.

- BOSTAN, İdris, “Ahıska”, *TDVİA*, C. I, İstanbul 1988, s. 526-527.
- BOURDİEU, Pierre, *Outline of a Theory of Practice*, Çev. Richard Nice, Cambridge University Press, Cambridge 1977.
- ÇİNİ ŞİMŞEK, Derya, *Ankara’da Açılan İlk Gürcistan Temsilciliği ve Türk Gürcü İlişkileri*, Siyasal Kitabevi, Ankara 2019.
- ÇOKER, Fahri, *Türk Tarihinde Eğitim Reformları*, Ankara Üniversitesi Yayınları, 1985.
- DEMİRTAŞ, Mehmet, “Kırım Savaşı ve 93 Harbi Sürecinde Osmanlı Memleketine Gelen Göçmenlerin Sevk ve İskânları”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 41, 2009, s. 215-238.
- EMECEN, Feridun, “Mitler ve Gerçekler Arasında: Giresun’da Seyyid Vakkas Efsanesi ve Giresunlu Seyyid Mehmed Paşa”, *Uluslararası Karadeniz İncelemeleri Dergisi*, S. 5, 2008, s. 77-92.
- ERİM, Nihat, *Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri (Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmaları)*, C. I, TTK Basımevi, Ankara 1953.
- ERKAN, Yasin-ŞAHİN, Hayrettin, “Kocası Göç Eden Köylü Kadınların Çalışma Hayatındaki Değişim”, *Kültür Araştırmaları Dergisi*, S. 23, 2024, s. 190-209.
- GÖKDEMİR, Ahmet Ender, *Cenûb-i Garbî Kafkas Hükümeti*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara 1989.
- HİZMETLİ, Zehra, “Amasya’nın Kitlesele Göçlerle İmtihanı: İskân Faaliyetleri (XIX. Yüzyıl)”, *JOMISS*, C. 3, S. 1, 2025, s. 52-72.
- İHSANOĞLU, Ekmeleddin, *Türkiye’de Modern Bilimlerin Gelişimi*, Doğan Kitap, 2005.
- İPEK, Nedim, *İmparatorluktan Ulus Devlete Göçler*, Serander Yayınları, Trabzon 2006.
- KANDİYOTİ, Deniz, “Bargaining with Patriarchy” *Gender & Society*, C. 2, S. 3, 1988, s. 274-290.
- KARAL, Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi*, C. VIII, TTK Yayınları, 1962.
- KASAP, Murat, *Osmanlı Gürcüleri*, Gürcistan Dostluk Derneği, İstanbul 2010.
- KIRZIOĞLU, Fahrettin, *Osmanlıların Kafkas-ellerini Fethi: 1451-1590*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara 1993.
- LUZBETAK, Louis J., *Marriage and the Family in Caucasia: A Contribution to the Study of North Caucasian Ethnology and Customary Law*, St. Gabriel’s Mission Press, Vienna 1951.
- MAGNARELLA, Paul J., *Bir Köyün Serüveni, Türkiye’de Gürcüler Arasında Gelenek, Göç ve Değişim*, Altan Matbaası, İstanbul 2021.
- ORAT AKYÜZ, Jülide, “Bir Göç Hadisesinin Yeniden Bahsi: Gürcistan Muhacirleri”, *JOMISS*, C. 2, S. 2, 2024, s. 124-139.
- OZANKAYA, Özer, *Köyde Toplumsal Yapı ve Siyasal Kültür*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1971.
- ÖZDEMİR, Halit, *Artvin Tarihi*, Egem Yayıncılık, Artvin 2002.
- ÖZDER, Adil, *Artvin ve Çevresi*, Ay Matbaası Yayını, Ankara 1971.
- ÖZEL, Oktay, “Migration and Power Politics: The Settlement of Georgian Immigrants in Turkey (1878-1908)”, *Middle Eastern Studies*, C. 46, S. 4, 2010, s. 477- 496.
- Resmî Gazete, *Yeni Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanun*, Kanun No: 1353, 1 Kasım 1928.

- TAYLAN, Hasan Hüseyin, "Türkiye'de Köy Ailesinde Aile İçi İlişkiler", *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 22, 2009, s. 117-138.
- TONGUÇ, İsmail Hakkı, *Eğitim Yoluyla Canlandırılacak Köy*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1940.
- TÜRKDOĞAN, Orhan, "Türklerde Kirvelik ve Sünnet Geleneği", *Türk Kültürü Araştırmaları*, C. III-IV-V-VI, 1966-1969, s. 197-213.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, *Tevhid-i Tedrisat Kanunu*, Kanun No: 430, 3 Mart 1924.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, C. II, TTK Basımevi, Ankara 1964.
- YILDIZ, Kenan, *Tâlikîzâde Mehmed Sûbhi'nin Gürcistan Seferi Tarihçesi*, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2021.

Extended Abstract

The 1877-1878 Ottoman-Russian War (93 Harbi) was a dramatic event that triggered the migration of Georgian immigrants to Turkey. This period represents a turning point that shaped Turkey's demographic and cultural structure, and Yuva Village stands as a tangible reflection of this process, finding its place in social history studies.

The social organization in the village is based on agriculture and animal husbandry. Limited resources (land, water, pastures, manpower) necessitate cooperation between individuals and households, evident in production processes like harvesting and in the sharing of materials. The societal structure is hierarchical, determined by age, gender, economic power, and kinship ties. The village headman (muhtar), the council of elders, and influential households play a significant role in decision-making. Collective interests take precedence over individual autonomy, with solidarity during weddings, funerals, and disasters strengthening social capital. Kinship is shaped by a patriarchal system; lineage is traced through males, inheritance is passed down the paternal line, and daughters' rights are typically limited to dowries, though wealthier families may offer additional gifts. Extensive kinship networks, neighborly relations, and spiritual bonds like "kirvalık" (a form of ritual kinship) provide economic and social support. Marriages establish alliances between households, reinforcing solidarity and enabling the redistribution of resources.

Post-migration marriages united Turkish and Georgian families, with the adoption of Turkish terms and marriage norms reflecting cultural adaptation. While modernization and urban migration have altered these structures, kinship remains a fundamental element.

In the early period, father-centered extended households were the ideal unit of the agriculture-based economy. The scarcity of land triggered the migration of younger sons to cities like Amasya and Turhal or to Europe.

Contrary to the Caucasian tradition of exogamous marriages, in Yuva, marriages among close relatives were common, strengthening Turkish-Georgian unity. Cultural exchange is evident in language, traditions, and cuisine (e.g., "pughali," "lobio," "dolma"). However, neighborhoods remained segregated; Georgian and Turkish quarters were physically distinct until recently. Lately, Turkish families building homes on Georgian lands have begun to reduce this separation, influenced by agriculture and intermarriages. Traditional ceremonies (engagement, weddings, dowry displays, "kırklama") and beliefs (evil eye, lead pouring, burning rue seeds) reflect the village's identity. Parents hold decision-making power in engagements and weddings, while beliefs like the evil eye are sustained by figures like Ümmühan Neni.

Education began in 1955 with a mosque where Musa Hoca taught Ottoman Turkish and religious lessons. A school opened in 1969, fostering solidarity as Turkish and Georgian children

studied together, but it closed in 1996 due to the shift to bussed education. Initially, girls were excluded from education, while boys pursued professions in cities. Migration to Europe in the 1970s altered the economic structure, shifting household roles; material wealth increased, but social ties weakened.

As a result, the example of Yuva Village serves as a microcosmic reflection of Turkish-Georgian relations, showcasing both the historical migration processes and the outcomes of cultural interaction. The village contributes to the multicultural fabric of Anatolia through its practice of coexistence. The Georgians in Yuva Village, like most Georgians in Anatolia, have adopted Turkish identity and have fully integrated into Anatolian society. This integration is not a forced assimilation but a voluntary process of identification. The transformation, which is compatible with the Muslim identity, has occurred without any pressure, ensuring that the Georgians of Turkey remain distant from any ethnic separatist thoughts.

Yazar Adı-Soyadı	Sebile YILDIZ AYBAK
Author Name-Surname	Sebile YILDIZ AYBAK
Yazar Katkı Oranı	Eşit
Author Contribution Percentage	Equal
Makale Adı	Gürcistan'dan 93 Harbi Göçleri: Amasya Yuva Köyü Bağlamında Toplumsal Örgütlenme Üzerine Bir İnceleme
Article Name	Migrations from Georgia in the War of 93: A Study on Social Organisation in the Context of Amasya Yuva Village
Geliş - Kabul Tarihi	6 Eylül 2025 - 13 Kasım 2025
Received-Accepted Date	6 September 2025 - 13 November 2025
Hakem Sayısı	Ön İnceleme: Beş iç hakem (Editör, Yayın Kurulu, Alan Editörü, Türkçe ve İngilizce Dil Editörleri) İçerik İnceleme: İki dış hakem
Reviewers	Preview: Five internal reviewer (Editor, Editorial Board, Field Editor, Turkish and English Language Editors) Content Review: Two external reviewer.
Etik	Bu çalışmada etik ilkelere uyulmuştur.
Ethic	Ethical principles were followed in this study.
Benzerlik Taraması	Yapıldı - iThenticate
Plagiarism Checks	Done - iThenticate
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması yoktur.
Conflict of Interest	There is no conflict of interest.
Finansman	Herhangi maddi bir destek alınmamıştır.
Grant Support	No financial support was received.
Etik Beyan	
Ethical Statement	
Etik Kurul İzni	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulunun 07.07.2025 tarih 13 sayılı kararı ile Gürcistan'dan 93 Harbi Göçleri: Amasya Yuva Köyü Bağlamında Toplumsal Örgütlenme Üzerine Bir İnceleme isimli araştırmanın etik olarak uygunluğuna oy birliğiyle karar verilmiştir.
Ethics Committee Approval	In its decision dated 7 July 2025 and numbered 13, the Ethics Review Board for Social Sciences Scientific Research Proposals at Sivas Cumhuriyet University unanimously determined that the research titled “ <i>The 93 War Migrations from Georgia: An Examination of Social Organisation in the Context of Amasya Yuva Village</i> ” satisfies all ethical requirements.
Telif Hakkı	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler.
Copyright	Authors retain the copyright of their article.